

Brüssel, 19.4.2016
COM(2016) 179 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

ELi e-valitsuse tegevuskava 2016-2020

Valitsussektori digitaalse arengu kiirendamine

{SWD(2016) 108 final}
{SWD(2016) 109 final}

1. SISSEJUHATUS

E-valitsus toetab haldusprotsesse, parandab teenuste kvaliteeti ja suurendab avaliku sektori sisemist tõhusust. Digitaalsed avaliku sektori teenused vähendavad ettevõtjate ja kodanike halduskoormust, sest suhtlus avaliku sektori asutustega muutub kiiremaks, tõhusamaks, mugavamaks, läbipaistvamaks ja odavamaks. Ühtlasi võib digitehnoloogia kasutamine valitsemissektori ajakohastamisstrateegiatega lahutamatu osana tuua kaasa täiendavat majanduslikku ja sotsiaalset kasu kogu ühiskonnale¹. Valitsemissektori digitaalne ümberkujundamine on ühtse turu edu üks peamisi komponente.

E-valitsuse tegevuskavad² on olnud avaliku sektori ajakohastamise suunas liikumise poliitilised tööriistad kogu Euroopa Liidus. Nad on toetanud liikmesriikide ja komisjoni vahelist koordineerimist ja koostööd ning toonud kaasa e-valitsuse teemalisi ühismeetmeid.

Varasema, 2011.–2015. aasta e-valitsuse tegevuskava³ hindamistulemustes tunnistati, et tegevuskaval⁵ oli positiivne mõju e-valitsuse arendamisele nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil. See aitab muuta riikide e-valitsuse strateegiad ühtsemaks ning toetas parimate tavade vahetamist ja lahenduste koostalitlusvõimet liikmesriikide vahel. Eeskätt arenesid tänu sellele tehnoloogia tõuketegurid, mis on võtmetähtsusega, et soodustada juurdepääsu avalikele teenustele ja nende kasutamist. Samas ei saa kodanikud ja ettevõtjad siiski veel täit kasu digitaalsetest teenustest, mis peaksid olema sujuvalt kättesaadavad kogu ELis.

Tegutsedes Euroopa Liidu tasandil ühiselt, saab e-valitsuse teenuste kättesaadavust ja levikut suurendada, mille tulemuseks on kiiremad, odavamad ja kasutajakesksemad digitaalsed avalikud teenused. Sujuvad piiriüleised ja digitaalsed avalikud teenused aitavad parandada konkurentsivõimet ning muudavad ELi atraktiivsemaks kohaks, kuhu investeerida⁶ ja kus elada.

Euroopa digitaalse ühtse turu strateegias⁷ kuulutati välja uus e-valitsuse tegevuskava aastateks 2016–2020, mille eesmärk on kõrvaldada digitaalselt ühtselt turult senised digitaalsed tõkked ja vältida edasist killustumist, mis võiks tekkida seoses avaliku halduse ajakohastamisega. Käesoleva ELi e-valitsuse tegevuskava eesmärk on olla jõupingutuste ühendamise töövahend. Kui liikmesriigid tegelevad oma strateegiatega ja meetmetega, siis pikaajalisel jagatud nägemusel põhinevas käesolevas tegevuskavas esitatakse rida põhimõtteid, mida tuleks tulevastes algatustes arvesse võtta, et realiseerida need eelised, mida e-valitsus võib ettevõtjate, kodanike ja avaliku sektori asutuste endi jaoks luua.

¹ Recommendation of the Council on Digital Government Strategies, OECD, 2014.

² i2010 e-valitsuse tegevuskava, 2006–2010 ja e-valitsuse tegevuskava 2011–2015.

³ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/mid-term-evaluation-e-government-action-plan-2011-2015-implementation-smart-2012-006020>

⁴ Komisjoni talituste hindamisalane töödokument, mis on lisatud ELi e-valitsuse tegevuskava (2016–2020) teatisele.

⁵ KOM(2010) 743 (lõplik).

⁶ Kooskõlas Euroopa investeerimiskavaga http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment_en.

⁷ COM(2015) 192 final.

Tegevuskavas kirjeldatakse dünaamilist ja paindlikku lähenemisviisi, mis võimaldaks pidada sammu keskkonna kiire muutumisega⁸. Lisaks käesolevas tegevuskavas loetletud meetmetele võib komisjon või võivad sidusrühmad, sh liikmesriigid, pakkuda ka omalt poolt välja täiendavaid meetmeid. Kõik komisjoni eestvedamisel kavandatavad meetmed valmistatakse ette komisjoni parem õigusloome standardite kohaselt.

Tegevuskava on katalüsaator, mille põhjalt koordineerida avaliku sektori ajakohastamist ja e-valitsuse valdkonna ressursse. Tegevuskava jaoks ei looda eraldi eelarvet ega rahastamisvahendit, kuid see aitab koordineerida rahastamisallikaid ja kaasnevaid meetmeid, mis on liikmesriikide käsutuses tänu erinevatele ELi programmidele⁹.

2. VISIOON JA ALUSPÕHIMÕTTED

Liikmesriikide valitsused on pikka aega püüelnud selle poole, et olla suhetes kodanike ja ettevõtjatega avatud, paindlikud ja koostööle orienteeritud, kasutades selleks e-valitsuse võimalusi, et olla tõhusam ja tulemuslikum ning parandada pidevalt avaliku sektori teenuseid¹⁰.

Tegevuskava aluseks on järgmine visioon:

2020. aastaks peaksid Euroopa Liidu haldusasutused ja avalikud institutsioonid olema avatud, tõhusad ja kaasavad ning pakkuma piirideta, personaalseid, kasutajasõbralikke, algusest lõpuni digitaalseid avaliku sektori teenuseid kõigile ELi kodanikele ja ettevõtjatele. Paremate teenuste kavandamiseks ja osutamiseks kasutatakse innovaatilist lähenemist, mis on kooskõlas kodanike ja ettevõtjate vajaduste ja nõudmistega. Haldusasutused kasutavad uue digitaalse keskkonna pakutavaid võimalusi, et muuta suhtlus sidusrühmade ja üksteisega hõlpsamaks.

Haldusasutuste vaheline andmete ja teenuste avamine nii piiride sees kui ka piiriülevalt muudab nad tõhusamaks ja aitab kaasa ettevõtete ja kodanike vabale liikumisele. Kodanike elus on üha rohkem infotehnoloogiat ning ka ootused haldusasutuste tööle kasvavad¹¹. Kasutajad tahavad teada, kuidas konkreetne teenus töötab,¹² ning nad ootavad suuremat läbipaistvust. Haldusasutuste suurem avatus ja otsustusprotsessi käigus toimuv suhtlemine sidusrühmadega¹³ suurendab nende usaldusväarsust ja vastutustunnet. Pealegi, kui avaliku sektori andmed ja teenused avatakse kolmandatele isikutele, järgides sealjuures täielikult isikuandmete kaitse ja privaatsuse õigusraamistikku, võib see aidata kaasa majanduskasvule ja konkurentsivõimele.

⁸ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/mid-term-evaluation-e-government-action-plan-2011-2015-implementation-smart-2012-006020>

⁹ Sh Euroopa ühendamise rahastu, Euroopa haldusasutuste koostalitlusvõimealaste lahenduste programm (ISA²), Horisont 2020, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid (ESIF), õigusprogramm ja struktuurireformi tugiprogramm.

¹⁰ Malmö ministrite deklaratsioon e-valitsuse kohta, 2009.

¹¹ E-valitsuse võrdlusuuringu aruanne, 2014.

¹² E-valitsuse võrdlusuuringu aruanne, 2015.

¹³ Recommendation of the Council on Digital Government Strategies, OECD, 2014.

Käesoleva tegevuskava raames käivitatakse algatused peaksid järgima järgmisi aluspõhimõtteid, mida toetavad jõuliselt ka sidusrühmad¹⁴:

- Digitaalsus normiks: haldusasutused peaksid eelistatavalt pakkuma teenuseid digitaalselt (see hõlmab masinloetavat teavet), kuigi neile, kes eelistavad omal soovil või vajaduse tõttu olla võrguühenduseta, tuleb siiski säilitada ka muud võimalused. Ühtlasi tuleks avaliku sektori teenuseid pakkuda ühe kontaktpunkti või universaalse keskuse kaudu, kasutades selleks eri kanaleid.
- Ühekordsuse põhimõte: haldusasutused peaksid tagama, et kodanikud ja ettevõtjad peavad sama teavet esitama haldusasutustele vaid ühe korra. Kui haldusasutuste büroodel on luba neid andmeid asutusesiselt taaskasutada, võtavad nad andmekaitseeskirju austades meetmeid, et kodanikele ja ettevõtjatele ei tekiks lisakohustusi.
- Kaasavus ja juurdepääsetavus: haldusasutuste projekteeritavad digitaalsed avalikud teenused peaksid olema vaikumisi kaasavad ja vastama mitmesugustele vajadustele, st ka eakate ja puuetega inimeste vajadustele¹⁵.
- Avatus ja läbipaistvus: haldusasutused peaksid jagama omavahel teavet ja andmeid ning pakkuma kodanikele ja ettevõtjatele juurdepääsu nende kohta käivatele andmetele ning võimalust nende kasutamist kontrollida ja neid parandada. Samuti peaksid kasutajad saama jälgida neid puudutavaid haldusprotsesse ning ühtlasi tuleks teenuste kavandamisse ja pakkumisse kaasata sidusrühmi (nt ettevõtjad, teadlased ja mittetulundusühendused) ja nendega neil teemadel suhelda.
- Piiriülesus normiks: liikuvuse hõlbustamiseks ühtse turu piires peaksid haldusasutused tegema asjakohased digitaalsed avaliku sektori teenused kättesaadavaks piiriüleselt ega tohiks tekitada täiendavat killustamist.
- Koostalitlusvõime normiks: avaliku sektori teenused tuleks kavandada selliselt, et nad töötaksid sujuvalt kõikjal ühtsel turul ja eri organisatsioonide lõikes ning põhineksid andmete ja digitaalsete teenuste vabal liikumisel Euroopa Liidus.
- Usaldusväärsus ja turvalisus: ükski algatus ei tohiks piirduda vaid isikuandmete kaitse ja privaatsuse õigusraamistiku ja IT-turbe nõuete järgimisega, vaid nende elementide integreerimisega tuleks alustada juba kavandamisetapis. Need on usalduse suurendamise ja digitaalsete teenuste kasutuselevõtu olulised eeltingimused.

Haldusasutused, avaliku sektori asutused, ettevõtjad ja kasutajad ise teavad kõige paremini, mida neil vaja on. Peaks olema nende endi asi otsustada lähtuvalt oma vajadustest, milliseid süsteeme ja tehnoloogiaid kasutada, kas eelistada hajusaid või tsentraliseeritud projekte, kuid alati tuleb täielikult kinni pidada kokkulepitud koostalitlusvõime nõuetest.

¹⁴ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/contributions-and-preliminary-trends-public-consultation-egovernment-action-plan-2016-2020>

¹⁵ Veebisaitide käideldavuse direktiivi ettepaneku menetlemine on kaasseadusandjatel parasjagu pooleli; COM(2012) 721.

3. POLIITILISED PRIORITEEDID

Digitaalse ühtse turu strateegias on esitatud strateegilised eesmärgid „avaliku halduse ajakohastamiseks, piiriülese koostalitlusvõime saavutamiseks ja sujuva kodanikega suhtlemise soodustamiseks”, et kiirendada liikmesriikide ja komisjoni haldusasutuste digitaalset üleminekut. Neid poliitilisi prioriteete silmas pidades esitatakse käesolevas tegevuskavas konkreetsed meetmed, et kiirendada kehtivate õigusaktide rakendamist ja nendega seotud avalike veebiteenuste kasutuselevõttu.

3.1. *Avaliku halduse ajakohastamine IKT abil, kasutades selleks peamisi digitaalseid vahendeid*

Nagu hiljutistes iga-aastastes majanduskasvu analüüsidest tõdetud, peab nüüdisaegne ja tõhus avalik haldus tagama kiired ja kvaliteetsed teenused kodanikele ja ettevõtlussõbraliku keskkonna¹⁶. Haldusasutused peavad oma *back office*'eid muutma, senised protsessid ja teenused uuesti läbi mõtlema ja ümber kujundama ning avama oma andmed ja teenused teistele haldusasutustele ning võimaluse korral ka ettevõtjatele ja kodanikuühiskonnale.

Sellises töös tuleb tugineda digitaalsetele vahenditele. Digitaalsed avaliku sektori teenused tuleks üles ehitada jagatud ja taaskasutatavatele lahendustele ja teenustele, mis põhinevad kokkulepitud standarditel ja tehnilistel kirjeldustel, et vähendada nende arendamise kulusid ja juurutamisele kuluvat aega ning suurendada koostalitlusvõimet. Kogu Euroopa Liidus tagab ühesuguse arusaama koostalitlusvõimest Euroopa koostalitlusvõime raamistik¹⁷. Selline koostalitlusvõime on väga kasulik piiriüleste investeeringute seisukohast.

Töö käib selle nimel, et toetada liikmesriikide haldusasutuste täielikku üleminekut e-hangetele ning lepingute registre ja koostalitlusvõimeliste e-allkirjade kasutamist¹⁸. Keskendutakse Euroopa ühtsele hankedokumendile, elektroonilisele tõendite andmebaasile (e-Certis), e-arveldamisele ja riikide e-hankesüsteemide arendamise koordineeritud lähenemisele; selle eesmärk on, et 2018. aastaks peaksid ettevõtted saama esitada hankepakkumusi kogu Euroopa Liidus elektrooniliselt ning 2019. aastaks peaksid ELi haldusasutused aktsepteerima e-arveldamist.

Kõik haldusasutused peavad veel pingutama, et kiirendada siseturul e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste (eIDAS¹⁹ teenused) kasutuselevõttu. Täiendavaid meetmeid võetakse selleks, et kiirendada e-identimise, sh mobiilse identimise ja usaldusteenuste (eeskätt e-allkirja, veebisaitide autentimise ja registreeritud veeedastusteenuste) piiriülest ja valdkondadevahelist kasutuselevõttu digitaalseid lahendusi kasutavates ettevõtetes (nt panganduses, rahanduses, e-kaubanduses ja ühistarbimises) ja avalikus sektoris, eeskätt Euroopa e-õiguskeskkonna portaalil. Lisaks uurib komisjon, kas oleks vaja soodustada kaugidentimise ja turvalise autentimise kasutamist jaefinantsteenuste vallas²⁰.

¹⁶ Iga-aastased majanduskasvu analüüsid, 2015 ja 2016.

¹⁷ Läubivaadatud Euroopa koostalitlusvõime raamistik avaldatakse 2016. aastal.

¹⁸ COM(2015) 192 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52015DC0192>

¹⁹ Määrus (EL) nr 910/2014.

²⁰ http://ec.europa.eu/finance/consultations/2015/retail-financial-services/index_en.htm

Avatud teenuste ja tehniliste komponentide (nt eID, e-allkirja, e-väljastuse ja e-arvelduse) taaskasutamine liikmesriikides on koostalitlusvõime seisukohast hädavajalik. Nende teenuste kättesaadavuse tagab praegu Euroopa ühendamise rahastu rahastamine; samas tuleks siiski tagada nende kättesaadavus ja pikaajaline jätkusuutlikkus ka pärast selle rahastamisprogrammi lõppu. Seepärast tutvustab komisjon meetmeid nende jätkusuutlikkuse tagamiseks ka pärast 2020. aastat.

Meetmed Komisjon	Tähtaeg
1. toetab liikmesriikide täielikku üleminekut e-riigihangetele ja lepinguregistrite kasutamist.	2019
2. kiirendab eIDASe teenuste, sh eID ja e-allkirja kasutuselevõttu.	2016
3. tagab piiriüleste digitaalsete teenuste taristu pikaajalise jätkusuutlikkuse.	2018

Nagu digitaalse ühtse turu strateegias öeldud, kavatses komisjon esitada 2016. aasta lõpuks läbivaadatud Euroopa koostalitlusvõime raamistiku ning ühtlasi toetab ta selle kasutuselevõttu riikide haldusasutustes, et tugevdada ELi avalike teenuste koostalitlusvõimet.

Olemasolevate Euroopa ja rahvusvaheliste standardite ja tehniliste kirjelduste kasutuselevõtu tagamiseks on vaja teha veel tööd. Sama puudutab ka prioriteetsete IKT standardite kava alusel väljatöötatavaid standardeid ja kirjeldusi. Komisjon koordineerib liikmesriikidega avalike hangete IKT standardite Euroopa kataloogi prototüübi arendamist, mis toetaks koostalitlusvõimet digitaalsete lahenduste omandamisel, julgustades avalikke hankijaid viitama pakkumiskutsetes ühistele IKT standarditele ja profiilidele.

Meetmed Komisjon	Tähtaeg
4. esitab Euroopa koostalitlusvõime raamistiku läbivaadatud teksti ja toetab selle kasutuselevõttu liikmesriikide haldusasutustes.	2016– 2019
5. koordineerib avalike hangete IKT standardite Euroopa kataloogi prototüübi arendamist.	2017

Arvestades komisjoni enda digitaalset arengut ja selleks, et täita ELi haldusasutustele kehtestatud õiguslikud kohustused, kavatses Euroopa Komisjon ühtlasi võtta rea konkreetseid meetmeid.

Siseturu olemasoleva õigustiku läbivaatamiseks tehtava õigusloome kvaliteedi hindamise (REFIT) ja/või uute ettepanekute koostamise käigus pöörab komisjon erilist tähelepanu koostalitlusvõimele ja digitaaltehnoloogiate tulemusliku kasutamise võimalikele eelistele.

Eesmärk on kõrvaldada kasutult keerukad, paberipõhised ja üksteist kordavad protsessid (nt kontaktpunktide, aruandlusprotsesside, andmevahetuse või süsteeminõuete paljusus).

Omaenda digitaalset arengut silmas pidades avaldab komisjon oma andmed ELi avatud andmete portaalis,²¹ kust andmed edastatakse Euroopa avatud andmete portaali,²² jagab ja taaskasutab vajaduse korral selliseid käituse komponente nagu digitaalteenuste taristud ning kohaldab Euroopa koostalitlusvõime raamistiku läbivaadatud versiooni. Komisjon võtab veebis väliste sidusrühmadega suheldes järk-järgult kasutusele põhimõtte „digitaalsus normiks” ning kasutab eIDASe teenuseid (aastal 2018), e-arveldamist (2018) ja e-hankeid (2019). Halduskoormuse vähendamiseks juurutab komisjon tarnijate ja toetusesaajatega suhtlemises tasapisi ka ühekordsuse põhimõtte ning uurib võimalusi võtta ühekordsuse põhimõtte kasutusele ka teiste sidusrühmade jaoks. Komisjon hindab, millist mõju võiks haldusasutustele avaldada pärandisüsteemidest hoidumise põhimõtte (st IT-süsteeme ja tehnoloogiaid uuendatakse teatava aja tagant, et pidada sammu pidevalt muutuva keskkonna ja tehnika arenguga) rakendamine.

<i>Meetmed</i>	<i>Tähtaeg</i>
6. Komisjon hakkab kasutama ühiseid komponente nagu Euroopa ühendamise rahastu digitaalteenuste taristud ning järgib Euroopa koostalitlusvõime raamistikku. Ta võtab järk-järgult kasutusele põhimõtte „digitaalsus normiks” ja ühekordsuse põhimõtte, e-arveldamise ja e-hanked ning hindab pärandisüsteemidest hoidumise põhimõtte võimaliku rakendamise mõjusid.	2016–2019

Täiendavate algatustega võiks püüda vähendada halduskoormust ja suurendada haldusasutuste tõhusust ja tulemuslikkust sellega, et digitaalsed avaliku sektori teenused muudetakse vajaduspõhiseks ja kasutajasõbralikuks, või sellega, haldusasutused taaskasutavad üksteise andmeid ja teenuseid (pidades sealjuures kinni andmekaitse ja privaatsuse normidest).

Muude algatustega võiks püüda arendada lisaks olemasolevatele ka uusi ühiseid komponente,²³ toetada nende kasutuselevõttu ning julgustada kasutama ja jagama pilvandmetöötluse, andme- ja andmetöötlustaristuid. Algatustega võiks edendada ka suurandmete või asjade interneti kasutamist näiteks andmemahukate teenuste ja tõenduspõhise poliitikakujundamise, rakendamise ja täitmise tagamise puhul, eeldusel et seda toetab vajalik taristu. Jagatud pilvetaristu kasutamine e-valitsuse teenuste majutamiseks võiks aidata oluliselt raha kokku hoida tänu mastaabisäästule; ühtlasi võiks see kiirendada selliste teenuste turulejõudmist ja muuta haldusasutuste andmed ja teenused avatumaks. Euroopa pilvandmetöötluse²⁴ algatus pakub taristut teaduskasutuseks, kuid ühtlasi laiendab ta seda haldusasutustele, pakkudes juurdepääsu seninägematutele andmemahtudele ja

²¹ <http://open-data.europa.eu>

²² <http://data.europa.eu/europeandatatportal>

²³ Nt eID, e-allkiri, e-väljastus, e-arveldamine ja e-tõlge.

²⁴ Euroopa pilvandmetöötluse algatus. Konkurentsivõimelise andme- ja teadmuspõhise majanduse ülesehitamine Euroopas.

andmetöötlusvõimsusele, et pakkuda paremaid teenuseid kõigil tasandil (alates kohalikust ja riigi tasandist kuni ELi tasandini).

3.2. Piiriülese liikuvuse võimaldamine tänu koostalitlusvõimelistele digitaalsetele avaliku sektori teenustele

ELi ühtne turg ei saa tulemuslikult toimida ilma piiriüleste digitaalsete avaliku sektori teenusteta. Sellised teenused hõlbustavad juurdepääsu turgudele, suurendavad kindlustunnet ja elavdavad konkurentsi kogu ühtsel turul. Haldusasutused peaksid ettevõtjatel aitama tegutseda veebis piiriüleselt kogu ühtsel turul, lihtsustama juurdepääsu teabele vastavalt ELi ettevõtlus- ja äriühinguseadustele ning pakkuma ettevõtjatele läbivalt digitaalsete avaliku sektori e-teenuste lihtsaid võimalusi alustada ettevõtlust, laieneda ja tegutseda teistes liikmesriikides.

Nende poliitiliste prioriteetide suunas liikumiseks kirjeldatakse käesolevas tegevuskavas hulka konkreetseid meetmeid, et aidata kaasa ettevõtlussõbraliku piiriülese avaliku halduse loomisele ja soodustada kodanike liikuvust.

Praegu ei toimi ühtse turuga seotud teave, nõuanded, probleemide lahendamise mehhanismid, kontaktpunktid ja menetlused ühe tervikuna, vaid on hajutatud, ebatäielikud, ebapiisavalt omavahel ühendatud ja nende kasutajasõbralikkus ei ole järjekindel – seda nii ELi kui ka riikide tasandil. Seepärast on kasutajatel raske leida õiget teavet ja vajalikku abi. Seepärast teeb komisjon ettepaneku luua ühtne digiportaal, mis põhineks olemasolevatel portaalidel, kontaktpunktidel ja võrgustikel, kuid laiendaks, parendaks ja optimeeriks kogu teabe, abi ja kõik probleemide lahendamise teenused, mida on vaja tõhusaks piiriüleseks toimimiseks, ning võimaldaks kasutajatel teha kõige sagedasemad riiklikud protseduurid ära täielikult veebis.

Komisjon teeb Euroopa e-õiguskeskkonna portaalist keskse koha, kust saab teavet Euroopa kohtusüsteemi kohta ja pääseb juurde liikmesriikide kohtumenetlustele. 2016. aastal hõlmab see kodanike ja teistes liikmesriikides asuvate kohtute vahelise otsesuhtluse vahendite (e-CODEX) ning Euroopa kohtulahendi tunnuse (ECLI) kasutuselevõttu. Edasised meetmed on kooskõlas Euroopa e-õiguskeskkonna mitmeaastase tegevuskavaga (2014–2018).

Komisjon jätkab koos liikmesriikidega pooleliolevat tööd kõigi liikmesriikide äriregistrite kohustusliku omavahelise sidumise kallal,²⁵ et võimaldada Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu juurdepääsu teatavale teabele liikmesriikides registreeritud äriühingute kohta ning tagada, et kõik ELi asjaomased äriregistrid saavad omavahel elektrooniliselt suhelda turvalisel ja ohutul viisil. See suurendab usaldust ühtse turu vastu tänu äriühinguid puudutava teabe läbipaistvusele ja ajakohasusele ning vähendab äriühingute koormust.

Komisjon jätkab ka maksejõuetusregistrite elektroonilise sidumise arendamist, et suurendada siseturul läbipaistvust ja õiguskindlust²⁶. Määrusega 2015/848 kohustati liikmesriike looma

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2012. aasta direktiiv 2012/17/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 89/666/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2005/56/EÜ ja 2009/101/EÜ keskregistrite, äriregistrite ja äriühingute registrite sidestamise osas (ELT L 156, 16.6.2012, lk 1–9).

COM(2015) 192 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52015DC0192>

²⁶ Vastavalt määrusele (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluste kohta (uuesti sõnastatud).

oma riigi sisesed maksejõuetusregistrid aastaks 2018 ning maksejõuetusregistrite omavaheline sidumine on kavas aastaks 2019. See realiseeritakse Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu.

Digitaalsete vahendite parem kasutamine äriühinguõigusega seotud nõuete täitmiseks äriühingu elutsükli eri etappides tähendaks äriühingute jaoks lihtsamaid ja vähem koormavaid lahendusi. Lisaks ühe osanikuga äriühingute ettepanekule kaalub komisjon ühtse turu strateegias kirjeldatud algatuse raames täiendavaid mooduseid,²⁷ kuidas soodustada digitaalsete lahenduste kasutamist kogu äriühingu elutsükli jooksul eeskätt selles osas, mis puudutab veebis registreerimist ning äriühingu dokumentide ja teabe²⁸ elektroonilist esitamist äriregistrites, seda ka piiriülevalt.

Komisjon esitab õigusakti ettepaneku, et laiendada käibemaksu registreerimise ja tasumise ühtset elektroonilist mehhanismi füüsiliste kaupade piiriülele vebimüügile ettevõtjate ja tarbijate vahel, et vähendada halduskoormust, mis on ettevõtjate jaoks üks piiriülese tegutsemise peamisi takistusi.

Nagu digitaalse ühtse turu strateegias välja kuulutatud, käivitatakse 2016. aastal liikmesriikide osalusel ühekordsuse põhimõtte piiriülese rakendamise ulatuslik katseprojekt ettevõtjate ja valitsuse vaheliste suhete vallas.

Lisaks loob komisjon Euroopa ühtse kontaktpunkti, mis tegeleks ühekordsuse põhimõttega ka meretranspordi aruandluses. Laiemas kontekstis tegeleb komisjon kõigi transpordiliikide veokirjade digitaliseerimisega ja nende vastuvõetavuse edendamise avaliku sektori asutustes.

<i>Meetmed</i> Komisjon	<i>Tähtaeg</i>
7. esitab ettepaneku ühtse digiportaali kohta.	2017
8. teeb Euroopa e-õiguskeskkonna portaalist Euroopa kohtusüsteemi puudutava teabe ühtse kontaktpunkti.	2016
9. paneb koostöös liikmesriikidega paika kõigi liikmesriikide äriregistrite kohustusliku omavahelise sidumise.	2017
10. arendab edasi maksejõuetusregistrite elektroonilist sidumist.	2019
11. esitab algatuse, et hõlbustada digitaalsete lahenduste kasutamist kogu äriühingu elutsükli jooksul.	2017
12. esitab seadusandliku ettepaneku laiendada käibemaksu registreerimise ja tasumise ühtset elektroonilist mehhanismi.	2016
13. käivitab ühekordsuse põhimõtte alase ettevõtjatele suunatud	2016

²⁷ Vastavalt komisjoni teatisele „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele”, COM(2015) 550, lk 5.

²⁸ Vt ka COM(2015) 550, lk 5.

katseprojekti.	
14. loob meretranspordi jaoks aruandluse ühtse kontaktpunkti ja digitaliseerib veodokumendid	2018

Toetamaks kodanike piiriülest liikuvust loob komisjon sotsiaalkindlustusalase teabe elektroonilise vahetamise süsteemi (EESSI), mis võimaldab elektroonilise andmevahetuse jaoks omavahel siduda 32 riigi sotsiaalkindlustuse eest vastutavad haldusasutused²⁹. EESSI eesmärk on tugevdada kodanike õiguste kaitset tänu võimalusele vahetada ELis isikute sotsiaalkindlustusteavet liikmesriikide pädevate haldusasutuste vahel elektrooniliselt.

Komisjon jätkab Euroopa tööalase liikuvuse portaali EURES arendamist, et pakkuda töötajatele ja tööandjatele rohkem teenuseid ning suurendada avalike tööturuasutuste süsteemide ja portaali integreeritust muu hulgas töötajate profiilide (CVde) vahetamise kaudu³⁰. See hõlbustab töötajate liikuvust ELis.

Komisjon toetab liikmesriike selliste e-tervise teenuste arendamisel, mis võimaldavad ka e-retseptide piiriülest vahetamist e-tervise võrgustiku vastuvõetud e-retsepti suunistest lähtuvalt³¹ ning telemeditsiini ja kaugmonitooringu lahendusi, eeskätt Euroopa tugivõrgustike pakutava ravi jaoks³². Lisaks toetab ta ka seda, et e-tervise võrgustik koostaks aruande ja suunised kodanike elektroonilise juurdepääsu kohta oma terviseandmetele.

Meetmed	Tähtaeg
Komisjon	
15. viib lõpule sotsiaalkindlustusalase teabe elektroonilise vahetamise süsteemi (EESSI) loomise.	2019
16. arendab edasi Euroopa tööalase liikuvuse portaali EURES.	2017
17. toetab liikmesriike piiriüleste e-tervise teenuste arendamisel.	2016–2018

Edaspidi selle prioriteedi raames esitatavate algatustega võiks püüda pakkuda sujuvaid piiriülesteid teenuseid kodanikele nende elus oluliste sündmuste (nt töökohavahetus, kolimine, abiellumine) jaoks ja ettevõtjatele ettevõtlusega alustamise, tegevuse laiendamise ja teistes liikmesriikides tegutsemise lihtsustamiseks. Selle prioriteedi raames tehtavate täiendavate algatustega võiks püüda parandada ka praegu teiste liikmesriikide kodanikele ja ettevõtjatele pakutavate e-valitsuse teenuste kvaliteeti.

3.3. *Haldusasutuste ja kodanike/ettevõtjate vahelise digitaalse suhtluse hõlbustamine kvaliteetsete avaliku sektori teenuste nimel*

Uus digitaalne keskkond võimaldab hõlbustada kodanike, ettevõtjate ja valitsusväliste organisatsioonide suhtlust haldusasutustega. Kvaliteetsed avalikud teenused on seotud

²⁹ 28 Euroopa Liidu liikmesriiki, Šveits ja 3 Euroopa Majanduspiirkonna riiki: Norra, Island, Liechtenstein.

³⁰ EURESe eesmärk on pakkuda teavet, nõuandeid ja töölevõtmis-/tööhõiveteenuseid (töövahendusteenuseid) töötajatele ja tööandjatele, aga ka kõikidele kodanikele, kes soovivad kasutada isikute vaba liikumise põhimõtet.

³¹ Suunised e-retseptide andmekogumite kohta seoses elektroonilise andmevahetusega vastavalt piiriülest tervishoidu käsitlevale direktiivile 2011/24/EL.

³² Vastavalt direktiivi 2011/24/EL (patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleses tervishoius) artiklile 12.

konkurentsivõimega ning mõjutavad seda, kuhu suunatakse investeeringud. Viimase aja kogemused on näidanud, et selliste kvaliteetsete avaliku sektori teenuste pakkumisel on potentsiaali, kui nende kavandamisse ja pakkumisse kaasata nii ettevõtjad ja kodanikud kui ka teadlased ning tagada vajaduse korral paranduste tegemiseks vajalik tagasiside. Selliselt saaks veelgi vähendada bürokraatiat, muuta teenuste kasutamine lihtsamaks ja vähendada nende pakkumise kulukust.

Kui haldusasutused muudavad avaliku sektori andmed ja teenused avatumaks ja hõlbustavad nende taaskasutamist kolmandate isikute poolt kooskõlas usaldusväarsuse ja turvalisuse põhimõttega, võib see aidata luua uusi võimalusi teadmiste, majanduskasvu ja töökohtade jaoks. Andmete avatumaks muutmise kaudu muutuvad haldusasutused läbipaistvamaks, kasvab nende vastutustundlikkus ja nad liiguvad kodanikele lähemale.

Nimetatud poliitilisi prioriteete silmas pidades kavatseb komisjon pakkuda ELi kodanikele ja ettevõtjatele kvaliteetseid ja juurdepääsetavaid veebiteenuseid ning muuta komisjoni hallatavad veebisaidid temaatilisteks ja kasutajakeskseteks. Asjakohased, järjepidevad ja kulutõhusad veebilehed muudavad oluliselt komisjoni veebis toimuvat suhtlust kodanikega. See suurendab läbipaistvust ning võimaldab kodanikke ja ettevõtjaid ELi programmidesse ja poliitikakujundamisse kaasata ja neil seal osaleda.

Hõlbustamiseks kodanike ja haldusasutuste suhtlust, hindab komisjon võimalust kohaldada ühekordsuse põhimõtet kodanike suhtes ka piiriülevalt, järgides nõuetekohaselt isikuandmete kaitse ja privaatsuse õigusraamistikku.

Euroopa pilvandmetöötuse algatuse³³ raames loob komisjon riigiasutustele platvormi, mille kaudu saab avada oma andmed ja teenused, ning paneb ELis aluse valitsuse pakkumisele teenusena (*Government as a Service* ehk GaaS).

Üha enam kasvab ettevõtjate ja kodanike nõudlus kvaliteetsete, koostalitlusvõimeliste ja taaskasutatavate andmete järele, mis võimaldaksid pakkuda uusi teenuseid, eeskätt ruumiandmete vallas. Ruumiandmete kasutamine linnakeskkonna, maakasutuse, liikluskorralduse või teaduse jaoks võib kaasa tuua uusi innovatsioone, mis vastavad ühiskonna vajadustele, aidates näiteks vähendada negatiivset mõju keskkonnale. Seoses sellega propageerib komisjon lõppkasutajatele mõeldud rakenduste, muu hulgas ka spetsiaalsete ELi tasandi rakenduste arendamist, et saada ELi poliitika kujundamise ja rakendamise jaoks kodanikelt ja ettevõtjatelt tõhusamalt kätte ruumiandmete infrastruktuuri (INSPIRE) kaudu esitatavaid andmeid, seda eriti aruandluse ja vastavuse edendamise puhul³⁴. See parandab tõenduspõhist poliitikakujundamist ja toetab e-valitsuse protsesse, mille jaoks on vaja kvaliteetseid ruumiandmeid (nt katastrid, kaardid, aadressid, hooned, pargid, kaitsealad, looduslikud ohutsoonid vms).

³³ Euroopa pilvandmetöötuse algatus. Konkurentsivõimelise andme- ja teadmuspõhise majanduse ülesehitamine Euroopas.

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE), (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1). (Aruanne avaldatakse peatselt järgmisel veebilehel: <http://inspire.ec.europa.eu/>)

<i>Meetmed</i> Komisjon	<i>Tähtaeg</i>
18. hindab võimalust kohaldada ühekordsuse põhimõtet kodanike suhtes piiriüleses kontekstis.	2019
19. kiirendab INSPIRE direktiivi andmetaristu juurutamist ja kasutuselevõttu.	2016-2020
20. muudab oma veebisaite, et toetada kodanike ja ettevõtjate üha suuremat kaasatust ja osalemist ELi programmides ja poliitikakujundamises.	2018

Selle prioriteedi raames edaspidi kavandatavad algatused peaksid aitama kaasata kodanikke, ettevõtjaid ja kodanikuühiskonda avaliku sektori teenuste ühisesse kujundamisse, tootmisse ja pakkumisse ning hõlbustama suhtlust haldusasutuste ja ettevõtjate ja kodanike vahel. Muud uued algatused võiksid puudutada näiteks andmete traalimist mistahes allikatest ning avaliku sektori andmete ja teenuste taaskasutamist uute, innovatiivsete teenuste loomiseks teiste isikute poolt (olgu need siis avalik-õiguslikud või eraõiguslikud). Ühtlasi võiksid algatused keskenduda ka haldusasutuste läbipaistvuse suurendamisele, sest eelduste kohaselt võiks sidusrühmade kaasatus ja osalemine suurendada vastutavust ja usaldust ning vähendada korrupsioonivõimalusi.

4. TEGEVUSKAVA ELLUVIIMINE

Käesolevas tegevuskavas kirjeldatud meetmed tuleks käivitada 2016. ja 2017. aastal. Iga eespool nimetatud poliitilise prioriteedi raames kirjeldatud eesmärkide saavutamiseks ning tehnoloogilise keskkonna kiire muutumisega kohanemiseks võib vaja olla täiendavaid meetmeid.

Komisjon võib teha ettepanekuid uute meetmete kohta, et rakendada ELi õigusakte või algatada ühismeetmeid. Ka sidusrühmad (sh liikmesriikide rühmad) võivad teha interaktiivse digitaalse kaasamise platvormi ettepanekuid meetmete kohta (eeskätt erinevate elusündmuste puhul), mida rakendada e-valitsuse tegevuskava alusel.

Komisjon loob e-valitsuse tegevuskava juhtnõukogu ja on selle eesistuja. Juhtnõukogu hakkab koosnema liikmesriikide esindajatest, kes vastutavad oma riigi e-valitsuse strateegiate eest. Juhtnõukogu vastutab tegevuskava juhtimise eest (kuid mitte tegevuskava üksikute meetmete eest). Eelkõige hakkab ta hindama ja valima tegevuskava kogu kestuse ajal värskest kindlaks määratud meetmeid ja koordineerima tegevuskava meetmete tulemuslikku rakendamist ja seiret. Kui kavandatud meetme tulemuseks on komisjoni algatus, kohaldatakse selle suhtes komisjoni parema õigusloome nõudeid³⁵.

Käesolevas e-valitsuse tegevuskavas kirjeldatud meetmed saavad anda tulemusi vaid läbi komisjoni ja liikmesriikide ühise panuse ja ühisvastutuse, seda kõigil haldustasanditel.

³⁵ Kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega (SWD(2015) 111).